

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 8Co/217/2018  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111234350  
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2018  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1111234350.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej v právnej veci žalobkyne: Q. C., C. C. X, H., zastúpenej JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom so sídlom Kutlíkova 17, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 03. marca 2014, č.k. 4C 151/2011-116, takto

### rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku týkajúcom sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur potvrdzuje.

### odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom uložil súd prvej inštancie žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu škody vo výške 4.965,08 eur, nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur, trovy konania vo výške 4.340,62 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Vychádzal zo zistenia, že uznesením vyšetrovateľa zo dňa 23.03.2006 bolo začaté trestné stíhanie žalobkyne z pokusu trestného činu podvodu, proti ktorému uzneseniu o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia podala žalobkyňa sťažnosť, ktorú Krajská prokuratúra v Bratislave uznesením zo dňa 25.05.2006 č.k. 2Kv 49/06 ako nedôvodnú zamietla a podaním zo dňa 21.04.2008 podala na žalobkyňu, ako obvinenú, obžalobu na súd. Okresný súd Bratislava IV uznesením zo dňa 12.02.2009 sp.zn. 2T 75/2008 zastavil trestné stíhanie proti obvinenej, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod ani na postúpenie veci, následne Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 15.07.2009 sp.zn. 1To 58/2009 zrušil napadnuté uznesenia Okresného súdu Bratislava IV a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, pričom sťažnosť poškodenej zamietol. Uznesením zo dňa 27.08.2009 č.k. 2T 75/2008- 459 zastavil Okresný súd Bratislava IV trestné stíhanie žalobkyne z dôvodu, že skutok, ktorý jej bol kladený za vinu, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 20.01.2010 sp.zn. 1To 122/2009 zamietol sťažnosť prokuratorky Krajskej prokuratúry v Bratislave. Takto zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa § 1, § 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, ods. 2, § 9 ods. 1, § 10, § 20 zák. č. 58/1969 Zb. v spojení s § 27 ods. 1, 2 a § 3 ods. 1 a 2, § 8 ods. 5, 6, § 9 ods. 1, 2, § 17 zák.č. 514/2003 Z.z. a dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Zaujal právny názor, že zastavenie trestného stíhania, ako aj oslobodenie spod obžaloby, majú rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, a preto v danom prípade vyvodil záver, že ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. V konaní tak mal za preukázanú jednu z podmienok priznania nároku na náhradu škody, a to existenciu nezákonného rozhodnutia, ktorým bolo v danom prípade uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia voči žalobkyňi. Vo vzťahu k tvrdenému nesprávnemu úradnému postupu, spočívajúceho v prieťahoch v konaní konštatoval, že podkladom a právnym základom pre priznanie náhrady škody za nesprávny úradný postup spočívajúci

v prieťahoch v konaní môže byť iba konštatovanie prieťahov v konaní zákonom určeným orgánom, čomu nasvedčuje aj novela zákona č. 514/2003 Z.z. účinná od 01.01.2013, ktorá neobsahuje prechodné ustanovenia. Mal za to, že súd v občianskoprávnom konaní nie je oprávnený posúdiť a preskúmať prípadnú nesprávnosť postupu spočívajúcu v prieťahoch v konaní a nie je oprávnený ustáliť, či v predmetnom konaní došlo k nesprávnemu postupu, a preto nemá podklad pre priznanie náhrady škody z titulu prieťahov v trestnom konaní. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobkyňa nepreukázala, že prieťahy v trestnom konaní boli konštatované príslušným orgánom verejnej moci. Žalobkyni tak priznal náhradu škody vo výške 4.965,08 eur spočívajúcej v trovách obhajoby v trestnom konaní, ktorú vynaložila v súvislosti s právnym zastúpením. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch odôvodnil tým, že v danom prípade išlo o citeľný zásah do práva žalobkyne na jej česť, dôstojnosť a mal nepriaznivé dôsledky na ďalšie pracovné uplatnenie. Poukázal na to, že o trestnom konaní sa dozvedela kultúrna obec, v rámci ktorej žalobkyňa vykonávala podnikateľskú činnosť - organizovala a moderovala kultúrne vystúpenia. Zohľadnil, že trestné stíhanie trvalo takmer 4 roky a malo tak za následok sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne, o čom svedčia podané žiadosti o prijatie do pracovného pomeru. V tejto súvislosti konštatoval, že informácia o trestnom stíhaní žalobkyne mala vplyv na jej možnosť zamestnať sa. Dodal, že nepriaznivé dôsledky potvrdil vo svojej výpovedi svedka aj manžel žalobkyne. Mal za to, že zásahom do rodinného a spoločenského života žalobkyne, s priamym dopadom na jej najbližších, bola skutočnosť, že sa podrobila jednotlivým vyšetrovacím a trestným úkonom, ktoré si vyžiadali zvýšenú námahu, či už finančnú alebo psychickú z jej strany, ako aj jej najbližších. Zohľadnil skutočnosť zlého a ťaživého psychického prežívania žalobkyne, ktorá ako osoba bezúhonná bola obvinená zo spáchania trestného činu a trestne stíhaná počas obdobia takmer štyroch rokov, čo zvyšovalo jej neistotu a odôvodnene prehlbovalo jej vnímanie celého procesu s negatívnou prognózou až do tej miery, že uvažovala o samovražde. Za odôvodnený považoval strach žalobkyne o budúcnosť jej dvoch maloletých detí, ktoré vzhľadom k úmrtiu ich otca boli naviazané na matku a terajší manžel žalobkyne ich nemal zverené do starostlivosti. Zdôraznil, že u žalobkyne vznikli v dôsledku trestného stíhania traumatizujúce a dôstojnosť znižujúce pocity, ktoré bolo možné odstrániť iba priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko následky boli takej intenzity a závažnosti, že v určitej miere pretrvávajú dodnes a ako postačujúce sa nejaví poskytnutie iného zadosťučinenia. S poukazom na uvedené uzavrel, že u žalobkyne došlo k zásahu do jej osobnostných práv, ktorý mal dôsledok v znížení jej dôstojnosti, v negatívnom dopade na jej súkromný život a pracovné uplatnenie. Vo zvyšnej časti uplatnenej nemajetkovej ujmy návrh ako nedôvodný zamietol, nakoľko priznanú výšku nemajetkovej ujmy považoval za primeranú následkom, ktoré boli žalobkyni nezákonným rozhodnutím spôsobené a zohľadnil aj tú skutočnosť, že žalobkyňa dostatočným spôsobom nepreukázala vplyv trestného stíhania na psychický vývoj detí tak, ako dôvodila vo svojej výpovedi. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

2. Proti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bola žaloba aj v tejto časti zamietnutá, dôvodiac nesprávnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Nesúhlasil so záverom, že uznesenie o vznesení obvinenia a začatí trestného stíhania je nezákonným rozhodnutím. Mal za to, že v konaní neboli dostatočne preukázané podmienky na náhradu nemajetkovej ujmy, keď z výpovede žalobkyne a jej manžela nemožno dostatočne vyvodiť, že v danom prípade trestné stíhanie spôsobilo citeľný zásah do pracovnej oblasti, a ani spôsobenie závažných následkov v spoločenskom uplatnení. Argumentoval, že žalobkyňa nepreukázala, že dôvodom pre neprijatie do pracovného, resp. služobného pomeru, bolo jej trestné stíhanie.

3. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má zásadne právo na náhradu škody. Nestotožnila sa s tvrdením žalovaného, že nemožno z jej výpovede a výpovede jej manžela vyvodiť, že v danom prípade trestné stíhanie nespôsobilo citeľný zásah do jej pracovnej oblasti, a ani závažné následky v spoločenskom uplatnení a v tomto smere odkázala na obsah svojho odvolania.

4. Rozsudkom č.k.8Co/345/2014-162 zo dňa 09.02.2016 Krajský súd v Bratislave, ako odvolací súd, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (okrem iného) v časti uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur a vo výroku, ktorým bol zamietnutý návrh na zaplatenie peňažnej náhrady v sume 15.000 eur za prieťahy v konaní napadnutý rozsudok zrušil vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie s poukazom na § 219 ods. 1, 2 O.s.p. a na podporu jeho argumentácie konštatoval, že zákon č. 514/2003 Z.z. v ust. § 17 ods. 2 priznáva poškodeným, ktorým vznikla ujma nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom,

právo na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za súčasného splnenia dvoch podmienok, a to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a jednak, že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, čo môže byť napr. formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku, znením jeho odôvodnenia a pod. Vznik objektívnej zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy tiež predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi vydaním nezákonného rozhodnutia, či nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a pod. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne, demonštratívny výpočtom, stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného. V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti konštatovať, že určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť. Z uvedenej právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností, na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, potom vyplýva, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť už zo samotnej existencie nezákonného rozhodnutia, či nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Zdôraznil, že trestné stíhanie ako nezákonné rozhodnutie zakladajúce neoprávnenosť zásahu, nepochybne predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv poškodeného a znamená už samé osebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale poškodeného nezabavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že zadosťučinenie v podobe morálnej satisfakcie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci aj v dôsledku neprimerane dlhotrvajúceho konania možno ujmu spočívajúcu v neistote poškodeného ohľadne výsledku konania predpokladať, je ale už predmetom ďalšieho dokazovania posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. V danej veci tak odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, považoval za relevantnú najmä tú skutočnosť, že trestné stíhanie žalobkyne trvalo takmer 4 roky, ktorá dĺžka výrazne ovplyvnila jej dovtedajší život, a preto svojím rozsahom a intenzitou predstavuje jej trestné stíhanie značný zásah do osobnostných práv, pretože jeho negatívne následky by pociťoval ako závažnú ujmu každý na jej mieste a v jej postavení. Odvolací súd rovnako považoval za správne závery súdu prvej inštancie týkajúce sa zistených následkov v rodinnom živote žalobkyne, ktoré boli náležite preukázané aj svedeckou výpoveďou jej manžela. Odvolací súd poznamenal, že pokiaľ sa doposiaľ žalobkyňa nedostala primeraného zadosťučinenia v nepeňažnej forme, je plne opodstatnené priznanie peňažnej satisfakcie za účelom zmiernenia následkov vzniknutej ujmy, keď najmä na značný odstup času, na jej reparovanie už nie je postačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva, či ospravedlnenie. Ďalej odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie dôkladne vyhodnotil vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy dĺžku doby trestného stíhania spôsobujúcej u žalobkyne psychické problémy, ktoré mali dopad na jej rodinný život a s tým spojené obavy o budúcnosť jej maloletých detí, odkázaných výlučne na jej starostlivosť. Tieto psychické problémy však neboli tak závažné, že by si vyžadovali odbornú pomoc, ale že by bola žalobkyňa odkázaná na užívanie terapeutických (liečebných) prípravkov na zmiernenie traumatizujúcich pocitov. Mal za to, že v odvolaní žalobkyňou tvrdené zdravotné problémy v konaní neboli ničím podložené a navyše dodal, že náhrada nemajetkovej ujmy neslúži na odškodnenie následkov vzniknutých na zdraví, v tomto smere sa môže poškodený domáhať bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Odvolací súd tiež konštatoval, že súd prvej inštancie dôsledne vyhodnotil a premietol do výšky priznanej peňažnej náhrady aj nepriaznivé dopady trestného stíhania na profesionálny život žalobkyne, ktorá bola svojimi podnikateľskými aktivitami v umelecko-kultúrnom živote známou, čo jej spôsobilo sťažené pracovné uplatnenie po ukončení podnikania v roku 2004. V tejto súvislosti však zdôraznil, že žalobkyňa bola osobou známou v profesionálnej oblasti, nie však osobou všeobecne známou širokej verejnosti, ktorá okolnosť bola taktiež významná pre posúdenie primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy. Keďže trestné stíhanie sa začalo až v roku 2006 vznesením obvinenia, nebolo možné dávať ukončenie jej podnikania v roku 2004 do žiadnej súvislosti s nezákonnosťou vedenia trestného stíhania. Tvrdenie žalobkyne

v odvolaní, že v dôsledku trestného stíhania sa jej začala znižovať sebadôvera a postupne začali vznikať aj finančné problémy, na čo v roku 2004 skončila podnikanie a začala si hľadať novú prácu v kanceláriách, považoval za neopodstatnené. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie prihliadol aj na strach žalobkyne o budúcnosť jej dvoch maloletých detí v súvislosti s možným vývojom trestného stíhania, na jej pocity nedôvery a znižovanie sebadôvery, na jej dovtedajšiu bezúhonnosť, ako aj na skutočnosť, že nutnosť podrobiť sa vyšetrovacím a trestným úkonom sa negatívne odrazili na jej psychickom stave. Súd prvej inštancie zohľadnil aj pretrvávajúce vzniknutých negatívnych následkov v súvislosti s vedením trestného stíhania pri svojom závere, že v danom prípade sa ako postačujúce nejavilo poskytnutie iného zadosťučinenia. Pretože súd prvej inštancie správne posúdil a uplatnil zodpovednosť žalobkyne za splnenie procesnej povinnosti preukázať svoje tvrdenia o dopade trestného stíhania na psychický vývoj detí, je jeho skutkový záver o nepreukázaní tohto tvrdenia a z toho vyvodенý právny dôsledok v podobe zamietnutia uplatňovaného nároku v jeho zvyšnej časti, správny. Záverom dodal, že v hodnotení skutkových zistení súdom prvej inštancie neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil, a preto mu nebolo možné v tomto smere žiadne pochybenie vytknúť. Vzhľadom na rozsah, ako aj intenzitu a trvanie uvedenej nemajetkovej ujmy, stotožnil sa odvolací súd so záverom súdu prvej inštancie, že za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov tohto zásahu možno považovať výšku nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur, ktorú považoval za dostatočne primeranú finančnú satisfakciu aj vzhľadom na to, že v zmysle zák. č. 215/2006 Z.z. je obetiam trestných činov v prípade spôsobenia smrti priznané odškodnenie vo výške približne 14.000 eur. Odvolací súd zohľadnil uvedenú právnu úpravu z toho dôvodu, že aj právna úprava účinná od 01.01.2013 v § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. neumožňuje priznať výšku náhrady nemajetkovej ujmy vyššiu ako je výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa tohto osobitného predpisu. So zreteľom na tieto dôvody, stotožňujúc sa s vykonaným dokazovaním, so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyňu nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur ako vecne správny potvrdil. Pokiaľ ide o žalobkyňou uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur za zbytočné prietahy v trestnom konaní, ktoré mali vzniknúť v rokoch 2007 až 2010 za konkrétne obdobie tak, ako ich vymedzila vo svojom písomnom podaní zo dňa 28.02.2014, stotožnil sa odvolací súd s argumentáciou žalobkyne, že v tejto časti vychádza rozhodnutie súdu prvej inštancie z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru, že podkladom a právnym základom pre priznanie náhrady škody za nesprávny úradný postup spočívajúci v prietahoch v konaní môže byť iba konštatovanie prietahov v konaní zákonom určeným orgánom (predsedom súdu v rámci posudzovania sťažnosti na prietahy v konaní alebo ústavným súdom v rámci konaniach o sťažnostiach, prípadne iným orgánom stanoveným v právnych predpisoch), a nakoľko žalobkyňa nepreukázala, že by prietahy v trestnom konaní boli konštatované príslušným orgánom verejnej moci, žalobu bez ďalšieho bližšieho posúdenia a vyhodnotenia jeho dôvodnosti v tejto časti zamietol. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne aplikoval § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2012, tento však nesprávne vyložil, keďže z jeho znenia nebolo možné vyvodiť, že by podmienkou úspešného uplatňovania nárokov v súvislosti s nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v prietahoch v konaní bolo ich konštatovanie príslušným orgánom, keď právna úprava platná do 31.12.2012 posúdenie tejto otázky ponechávala v kompetencii súdu konajúceho o žalobách na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci. Len na základe právnej úpravy platnej od 01.01.2013 prijatím zákona č. 412/2012 Z.z. nemožno vyvodiť záver, že by bolo; za právneho stavu platného do 31.12.2012; úmyslom zákonodarcu podmieňovať zistenie nesprávneho úradného postupu v podobe prietahov v konaní ich konštatovaním príslušným orgánom; keď z doslovného znenia ust. § 9 ods. 1 cit. zák. v znení účinnom do 31.12.2012 takýto záver nevyplýva. Nakoľko tu nejde o prípad nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie), a ani o rozpor tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, nebol dôvod sa odchyliť od výkladu, ktorý zodpovedá doslovnému (jazykovému) zneniu právnej normy. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že na nečinnosť poškodeného v tom smere, že sa nedomáhal odstránenia prietahov v konaní podaním sťažnosti príslušnému orgánu, je možné prihliadnuť len v rovine jeho spoluzavinenia (§ 441 Obč. zák.) porušením prevenčnej povinnosti (§ 417 Obč.zák.). Zároveň považoval za potrebné uviesť, že v rámci ujmy za prietahy v konaní nemožno (duplicitne) odškodňovať ujmu vzniknutú v súvislosti s neprimeranou celkovou dĺžkou vedenia trestného stíhania, pokiaľ táto ujma, t.j. negatívne následky v rôznych oblastiach života, už bola odškodnená v rámci ujmy vzniknutej v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. S ohľadom na uvedené uzavrel,

že súd prvej inštancie svoj záver o neexistencii nároku žalobkyne na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy 15.000 eur za prietahy v trestnom konaní založil na nesprávnom právnom posúdení veci, pre ktoré sa potom podstatnou stránkou veci už nezaoberal, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti zaplataenia nemajetkovej ujmy 15.000 eur z dôvodu nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v prietahoch v trestnom konaní zrušil a vec mu vrátil v tejto (zamietajúcej) časti na ďalšie konanie v ktorom mu uložil dôsledne sa zaoberať dôvodnosťou tejto časti žaloby posúdením existencie a intenzity prietahov v trestnom konaní vzhľadom na žalobkyňou vymedzené obdobie nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní a posúdiť vznik ňou uplatňovanej nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala vzniknúť v priamej príčinnej súvislosti so zistenými zbytočnými prietahmi v konaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, na základe žalovaným podaného dovolania uznesením sp.zn. 7 Cdo 24/2017 zo dňa 04.04.2018 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. februára 2016 sp. zn. 8Co/345/2014 v potvrdzujúcej časti týkajúcej sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd v bode 24 odôvodnenia uznesenia konštatoval, že v prejednávanej veci nebolo možné (napriek nedostatku výslovnej námietky dovolateľky v tomto smere) prehliadnuť ako vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v časti priznania žalobkyňi náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (v spojitosti s čiastočným zrušením takýmto súdom rozsudku súdu prvej inštancie v časti požadovanej náhrady za prietahy v konaní), tak i praktickú absenciu odôvodnenia primeranosti konkrétnej sumy priznaného zadosťučinenia (tu so zreteľom k nesúhlasnému postoju žalovanej). V bode 25 odôvodnenia uznesenia dovolací súd uviedol, že pokiaľ šlo o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako také, tu odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za jednu z okolností, pre ktorú bolo namieste ustálenie existencie tohto čiastkového nároku, považoval dĺžku trestného konania vedeného v minulosti voči žalobkyňi. Takýto jeho záver nepochybne možno považovať za súladný s ustanovením § 17 ods. 3 písm. b/ ZoZŠ, ak však súbežne s ním došlo k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie v časti ďalšej požiadavky žalobkyne na náhradu za prietahy v konaní prakticky preto, že súd konajúci o požiadavkách voči štátu, vyplývajúcich zo zodpovednostného zákona, má autonómne oprávnenie posúdiť, či došlo k prietahom (aj ustanovením § 9 ods. 1 ZoZŠ považovaným za nesprávny úradný postup), odvolací súd tu ním zvolenou podobou odôvodnenia svojho rozsudku založil jeho výkladom nepreklenuteľnú nejasnosť, či v prípade nezákonnosti rozhodnutia vydaného v konaní trvajúcim dlhší než tolerovateľný čas má byť náhrada nemajetkovej ujmy priznaná za každé štátu pričítateľné pochybenie (za nezákonnosť rozhodnutia aj za nesprávny úradný postup) a ak áno, čo iné a či vôbec niečo by - okrem dĺžky konania zohľadňovanej aj v prípade nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia v konaní skončenom zastavením trestného stíhania alebo oslobodením spod obžaloby - malo byť v prípade náhrady za prietahy okolnosťou branou do úvahy (v tejto súv. por. slovné spojenie "okolnosti, za ktorých k ujme došlo", zákonodarcom použité v množnom čísle, evidentne interpretovateľné len tak, že tu má ísť o viac než jednu, teda prinajmenšom dve okolnosti).

6. Dovolací súd ďalej v bode 26 odôvodnenia svojho uznesenia sp.zn. 7 Cdo 24/2017 zo dňa 04.04.2018 uviedol, že u zdôvodnenia výšky priznanej nemajetkovej ujmy síce nebol dôvod odvolaciemu súdu vytknúť nezáujem priniesť vlastnú argumentáciu na podporu prvoinštančným súdom len veľmi všeobecne odôvodneného záveru o primeranosti náhrady a vo všeobecnosti možno tiež súhlasíť so základom takejto argumentácie, ktorým bolo jej porovnanie s odškodnením nárokovateľným obeťami trestných činov, či presnejšie pozostalými po takýchto obetiach a konštatovanie nemožnosti prekročenia stropu ustanoveného pre takéto odškodnenia; odvolací súd však v takto pojatom odôvodnení svojho rozsudku vysvetlil prakticky len žalobkyňi, prečo si nemôže nárokovať viac (a teda prečo treba považovať požiadavku na ďalších 23.000 eur, prevyšujúcich priznaných 10.000 eur za neakceptovateľnú a rozhodnutie zamietajúce žalobu v takejto časti za správne), rovnako jasne však tým nezodpovedal protiotázku žalovanej, prečo konkrétne v rámci rozpätia ohraničovaného zdola (ak má byť reč o priznaní náhrady a nie jej nepriznaní) najnižšou jednotkou aktuálnej tuzemskej meny (0,01 eur, čiže jedným eurocentom) a zhora práve sumou 10.000 eur prisúdenou súdom prvej inštancie je dôvod ustáliť nárok presne na hornej hranici takto vzniknutého rozpätia.

7. V bode 27 odôvodnenia uznesenia dovolací súd uzavrel, že chýbajúce odpovede na otázky sformulované v predchádzajúcich dvoch odsekoch sa nutne museli prejaviť ako nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie v prejednávanej veci (tu v časti účinnej napadnutej dovolaním, teda v časti priznania náhrady nemajetkovej ujmy i v súvislosti s neodmietnutím odvolacím súdom ďalšieho žalobkyňou súbežne uplatňovaného čiastkového nároku na náhradu za prietahy) a činili dovolanie žalovanej v príslušnej časti dôvodným (nech aj z iného, než dovolaním tvrdeného dôvodu). Dovolaciemu súdu preto neostávalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu v takejto časti podľa § 449 ods.1 a § 450 C.s.p. zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na

ďalšie konanie. Dôvod na postup podľa odseku 2 prvého z ostatných uvádzaných ustanovení nebol, keďže náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý má možnosť vyššie opísané medzery v argumentácii zaceliť alebo sa rozhodnúť pre iný postup, je evidentne možnou aj postačujúcou (a iný než práve uvedený postup vylučujúcou) a v rámci tým vyvolaného nového konania pred odvolacím súdom bude musieť dôjsť aj k novému vysporiadaniu sa odvolacieho súdu s otázkou konania v tejto veci za štát.

8. Odvolací súd opätovne preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur, v intenciách pokynov a záverov dovolacieho súdu v jeho uznesení sp.zn. 7 Cdo 24/2017 zo dňa 04.04.2018, súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolacie žalovaného nie je dôvodné.

9. Predmetom tohto odvolacieho konania; po vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie; zostalo už len preskúmanie odvolania žalovaného týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur priznanej žalobkyni rozsudkom súdu prvej inštancie. Žalovaný v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 10.000 eur argumentoval tým, že "v konaní neboli dostatočne preukázané podmienky na náhradu nemajetkovej ujmy, podľa jeho názoru z výpovede navrhovateľky a jej manžela nemožno dostatočne vyvodiť, že v danom prípade trestné stíhanie spôsobilo citeľný zásah do pracovnej oblasti a spôsobenia závažných následkov v spoločenskom uplatnení. Navrhovateľka nepreukázala, že dôvodom pre neprijatie do pracovného, resp. služobného pomeru na KR PZ v Nitre bolo jej trestné stíhanie".

10. Žalovaný tak postavil svoju odvolaciu argumentáciu (len) na tvrdení, že z výpovede žalobkyne a jej manžela súd prvej inštancie vyvodil nesprávne skutkové závery o tom, že v danom prípade trestné stíhanie spôsobilo citeľný zásah do pracovnej oblasti a spôsobenie závažných následkov v spoločenskom uplatnení.

11. Odvolací súd považuje za potrebné pre kompletnosť odôvodnenia tohto svojho (v poradí druhého) rozsudku vysporiadať sa najprv s odvolacou argumentáciou žalovaného, a teda zopakovať dôvody uvádzané v (predchádzajúcom) rozsudku č.k. 8Co/345/2014-162 zo dňa 09.02.2016, pre ktoré nepovažoval odvolacie námietky uvádzané žalovaným v jeho odvolaní za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 10.000 eur potvrdil. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považoval za relevantnú skutočnosť, že trestné stíhanie žalobkyne v danom prípade trvalo takmer 4 roky, ktorá okolnosť výrazne ovplyvnila jej dovtedajší osobný, rodinný život aj možnosti pracovného uplatnenia, nakoľko táto dĺžka konania umocnila intenzitu a prehĺbila rozsah následkov do tej miery, že trestné stíhanie malo za následok značný zásah do osobnostných práv žalobkyne, pretože jeho negatívne následky by pociťoval ako závažnú ujmu každý na jej mieste a v jej postavení. Odvolací súd považoval za správne závery súdu prvej inštancie týkajúce sa zistených následkov v rodinnom živote žalobkyne, ktoré boli náležite preukázané aj svedeckou výpoveďou jej manžela a len iný názor žalovaného na hodnotenie výpovedí žalobkyne a svedka, nebol, s ohľadom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov, spôsobilý spochybniť správnosť skutkových záverov súdu prvej inštancie. Pokiaľ sa doposiaľ žalobkyni nedostalo primeraného zadosťučinenia v nepeňažnej forme, je plne opodstatnené priznanie peňažnej satisfakcie za účelom zmiernenia následkov vznikutej ujmy, keď najmä na značný odstup času, na jej reparovanie už nie je postačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva či ospravedlnenie. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie dôkladne vyhodnotil vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy dosah dĺžky doby trestného stíhania na zhoršovanie sa psychického stavu žalobkyne, ktorý mal následne dopad na jej rodinný život, dôsledne vyhodnotil a premietol do výšky priznanej peňažnej náhrady aj nepriaznivé dopady trestného stíhania na profesionálny život žalobkyne, ktorá bola svojimi podnikateľskými aktivitami v umelecko-kultúrnom živote verejne známou, čo jej spôsobilo sťažné pracovné uplatnenie po ukončení podnikania v roku 2004. Súd prvej inštancie správne prihliadol aj na strach žalobkyne o budúcnosť jej dvoch maloletých detí v súvislosti s možným vývojom trestného stíhania, na jej pocity nedôvery a znižovanie sebavedomia, na jej dovtedajšiu bezúhonnosť, ako aj na skutočnosť, že nutnosť podrobiť sa vyšetrovacím a trestným úkonom sa negatívne odrazili na jej psychickom stave. Súd prvej inštancie zohľadnil aj pretrvávajúce vzniknutých negatívnych následkov v súvislosti s vedením trestného stíhania pri svojom závere, že v danom prípade sa ako postačujúce nejaví poskytnutie iného zadosťučinenia. Súd prvej inštancie prihliadol na negatívne následky vo všetkých do úvahy prichádzajúcich oblastiach života žalobkyne, v hodnotení skutkových zistení súdom prvej inštancie neabsentovala žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil, a preto mu nebolo možné v tomto smere žiadne pochybenie vytknúť. Súd prvej inštancie svoj myšlienkový postup vedúci k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy dostatočne vysvetlil s poukazom na skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním a s poukazom na závery, ktoré z nich vyvodil, v súlade

s § 157 ods. 2 O.s.p. resp. § 220 ods. 2 C.s.p., a teda splnil svoju povinnosť a zároveň právo strán na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a neodňal im možnosť skutkovo a právne reagovať na rozhodnutie podaním opravného prostriedku. Odvolací súd tak; stotožňujúc sa s rozsahom, intenzitou a trvaním nemajetkovej ujmy tak, ako bola na základe výsledkov vykonaného dokazovania správne ustálená súdom prvej inštancie; považoval za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov tohto zásahu výšku nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur, ktorú považoval za dostatočne primeranú finančnú satisfakciu aj vzhľadom na to, že v zmysle zák. č. 215/2006 Z.z. je obetiam trestných činov v prípade spôsobenia smrti priznané odškodnenie vo výške približne 14.000 eur a s prihliadnutím na to, že aj právna úprava účinná od 01.01.2013 v § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. neumožňuje priznať výšku náhrady nemajetkovej ujmy vyššiu ako je výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa tohto osobitného predpisu.

12. Dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napriek nedostatku výslovnej námietky žalovanej - dovolateľky v tomto smere) vzhľadom na vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozsudku v časti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v spojitosti s čiastočným zrušením rozsudku súdu prvej inštancie v časti požadovanej náhrady za prietahy a vytkol odvolaciemu súdu, že ním zvolenou podobou odôvodnenia rozsudku založil jeho výkladom nepreklenuteľnú nejasnosť, či v prípade nezákonnosti rozhodnutia vydaného v konaní trvajúcom dlhší než tolerovateľný čas má byť náhrada nemajetkovej ujmy priznaná za každé štátu pričítateľné pochybenie (za nezákonnosť rozhodnutia aj za nesprávny úradný postup), a ak áno, čo iné, a či vôbec niečo by - okrem dĺžky konania zohľadňovanej aj v prípade nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia v konaní skončenom zastavením trestného stíhania alebo oslobodením spod obžaloby - malo byť v prípade náhrady za prietahy okolnosťou branou do úvahy (v tejto súv. por. slovné spojenie "okolnosti, za ktorých k ujme došlo", zákonodarcom použité v množnom čísle, evidentne interpretovateľné len tak, že tu má ísť o viac než jednu, teda prinajmenšom dve okolnosti).

13. Podľa § 17 ods. 2,3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

14. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na:

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

15. Nečinnosť orgánu verejnej moci, či zbytočné prietahy v konaní, nepochybne znamenajú samé osebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy, intenzitu vznikutej ujmy, okolnosti, za ktorých k nej došlo, následky vzniknuté v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie, či zmiernenie tejto vznikutej ujmy. Hoci aj v dôsledku neprimerane dlhotrvajúceho konania možno ujmu spočívajúcu v neistote poškodeného ohľadne výsledku konania predpokladať, je ale už predmetom ďalšieho dokazovania posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu, alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Pri posudzovaní intenzity vznikutej ujmy z hľadiska okolností, za ktorých k nej došlo, sa prihliada na charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá prietahmi v sporovom konaní môže byť iná, ako ujma vzniknutá v nesporovom konaní alebo v exekučnom konaní, rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným, či správnym a napokon treba vziať osobitne na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre poškodeného (trestné konanie, konanie starostlivosti o maloletých, o osobnom stave, pracovnoprávne spory, konania týkajúce sa života a zdravia) a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoľáva, s prihliadnutím aj na jeho osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu (vysoký vek, zdravotný stav a pod.); zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní spoľahlivo doložiť.

16. Okolnosti posudzované v rámci zákonného kritéria (§ 17 ods. 3 písm.b/) musia byť v kontradiktórnom procese tvrdené a preukazované poškodenou osobou. Poškodenú osobu totiž zaťažuje bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno preukázať dôvodnosť uplatňovanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej prietahmi v konaní a z nich vyplývajúcej neistoty ohľadne výsledku

konania. Tieto okolnosti v spore tvrdiť nie je; a ani nemôže byť; povinnosťou konajúceho súdu o uplatnenom nároku, nakoľko by týmto nahrádzaním procesnej aktivity poškodenej strany mohlo dôjsť k jej zvýhodneniu v spore na úkor druhej strany a tým k porušeniu zásady rovnosti sporových strán. Pokiaľ sa v jednom konaní uplatňuje ujma spôsobená nezákonným rozhodnutím o začatí trestného stíhania ako aj ujma spôsobená prietahmi v tomto trestnom konaní, ide o dva relatívne samostatné nároky uplatňované v jednom konaní, teda o prípad tzv. objektívnej kumulácie. V takomto prípade je potom potrebné posúdiť, v čom konkrétne spočíva ujma pri každej z požadovaných peňažných náhrad, a preto je poškodený povinný tvrdiť (už) v podanej žalobe; v rámci obligatórneho vymedzenia rozhodujúcich skutkových tvrdení, resp. prostriedkov procesného útoku; v dôsledku čoho mu bola spôsobená konkrétna ujma; konajúci súd je viazaný tým, ako poškodený vzniknutú nemajetkovú ujmu a jej príčiny skutkovo vymedzil, a jeho úlohou je na základe zisteného skutkového stavu posúdiť či príčinou tvrdenej nemajetkovej ujmy je vydanie nezákonného rozhodnutia alebo prietahy v konaní. Je preto potrebné rozlíšiť jednotlivé ujmy a ich príčiny, aby nedošlo k duplicitnému odškodňovaniu rovnakej ujmy. Pokiaľ poškodenému v dôsledku prietahov v konaní vznikla nemajetková ujma iná (odlišná) ako ujma, ktorá mu vznikla v dôsledku nezákonného rozhodnutia vydaného v rovnakom konaní, môže sa poškodený domáhať aj odškodnenia za nemajetkovú ujmu vzniknutú mu prietahmi v tomto konaní.

17. Odvolací súd na odstránenie dovolacím súdom mu vytknutej medzery v argumentácii uvádza, že v prípade nezákonnosti rozhodnutia vydaného v konaní trvajúcom dlhší než tolerovateľný čas má byť náhrada nemajetkovej ujmy priznaná za každé štátu pričítateľné pochybenie, teda za nezákonnosť rozhodnutia aj za nesprávny úradný postup, a okrem dĺžky konania zohľadňovanej aj v prípade nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia v konaní skončenom zastavením trestného stíhania alebo oslobodením spod obžaloby, by malo byť v prípade náhrady za prietahy okolnosťou branou do úvahy; resp. prinajmenšom dvoma okolnosťami; charakter konania, v ktorom ujma vznikla (sporové, nesporné, exekučné, civilné, trestné, správne), predmet konania z hľadiska jeho významu pre poškodeného (konanie starostlivosti o maloletých, o osobnom stave, pracovnoprávne spory, konania týkajúce sa života, zdravia, dôchodkového zabezpečenia, invalidity a pod.), okolnosti týkajúce sa procesného postavenia v konaní (či sa domáha ochrany práv, či právom chránených záujmov alebo ide o konanie v ktorom vystupuje ako protistrana), okolnosti týkajúce sa jeho osobných pomerov (vysoký vek, zdravotný stav a pod.).

18. Dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur aj z dôvodu praktickej absencie odôvodnenia primeranosti konkrétnej sumy priznaného zadostučinenia (napriek nedostatku výslovnej námietky žalovanej - dovolateľky v tomto smere). Odvolací súd tak na pokyn dovolacieho súdu dopĺňa odôvodnenie svojho rozsudku o chýbajúcu odpoveď na protiotázku žalovanej, prečo konkrétne v rámci rozpätia ohraničovaného zdola najnižšou jednotkou aktuálnej tuzemskej meny (0,01 eur, čiže jedným eurocentom) a zhora práve sumou 10.000 eur prisúdenou súdom prvej inštancie je dôvod ustáliť nárok presne na hornej hranici takto vzniknutého rozpätia.

19. Výšku konkrétnej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne matematicky stanoviť a odôvodniť tak priznanie, či nepriznanie každého jedného eurocenta peňažnej sumy. Rovnako nie je možné mechanicky (automaticky) prevziať peňažné sumy priznávané rozhodnutiami súdov ako odškodnenie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, nakoľko nejde o paušálne peňažné sumy. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy totiž stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu.

20. Súd prvej inštancie vzal za základ svojej voľnej úvahy kritériá vyplývajúce z § 17 ods. 3 cit. zákona a po zohľadnení všetkých relevantných skutočností, ktoré mali vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy, priznal konkrétnu výšku peňažnej náhrady s ohľadom na individuálne okolnosti daného prípadu, a preto mu nemožno z hľadiska právneho posúdenia veci vytknúť žiadne pochybenie. Hoci súd prvej inštancie exaktne, resp. presne, neodôvodnil ustálenie výšky nároku na hornej hranici rozpätia ohraničovaného zdola najnižšou jednotkou aktuálnej tuzemskej meny (0,01 eur, čiže jedným eurocentom) a zhora práve prisúdenou sumou 10.000 eur, nie je možné dospieť k záveru, že by priznaná výška na hornej hranici uvedeného rozpätia súdom prvej inštancie bola založená na jeho ľubovôli a že by tak bola svojvoľne priznaná bez zreteľa na skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním v danej veci a bez

ohľadu na zodpovedajúcu právnu úpravu. Výška priznanej náhrady je v rozhodnutí súdu prvej inštancie objektivizovaná výsledkami vykonaného dokazovania a priznanie sumy súdom prvej inštancie je v odôvodnení jeho rozhodnutia racionálne vysvetlené s poukazom na relevantnú právnu úpravu.

21. Priznaná výška odškodnenia nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobkyni za 46 mesiacov trvajúce trestné stíhanie predstavuje cca 217 eur mesačne, t.j. cca 7 eur denne, a nevymyká sa tak z medzí predstáv spravodlivosti a slušnosti za stavu, keď sa žalobkyni nedostalo primeraného zadosťučinenia v inej ako peňažnej forme, a keď vzhľadom na značný odstup času, na jej reparovanie už nie je postačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva.

22. Z okolností prejednávanej veci nemožno vyvodiť, že by účelom priznanej peňažnej satisfakcie nemalo byť vyváženie, resp. zmiernenie následkov ujmy vzniknutej žalobkyni nezákonným trestným stíhaním, nakoľko výsledná suma je založená súdom prvej inštancie na relevantných a preskúmateľných hľadiskách, ktoré vychádzajú zo skutkového stavu ustáleného na základe riadne a dostatočne vykonaného dokazovania zameraného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského a súkromného života žalobkyne s prihliadnutím na jej osobu, doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje a individuálne okolnosti za ktorých došlo ku vzniku ujmy. Žalobkyňa bola takmer 4 roky vystavená strachu o budúcnosť v súvislosti s hrozbou trestu odňatia slobody. Počas celej doby trestného stíhania žila v každodennej obave o jej budúce pracovné uplatnenie a obave o osud jej maloletých detí, ktorých otec zomrel. Počas trestného stíhania sa aktívne bránila tým, že podávala opravné prostriedky a žiadosti o zastavenie trestného stíhania. Dôležitou okolnosťou svedčiacou v prospech žalobkyne je, že trestné stíhanie, ktorému bola žalobkyňa vystavená z dôvodu podania návrhu na vydanie platobného rozkazu na okresný súd; teda realizovania si ústavom garantovaného práva na súdnu ochranu; sa napokon skončilo jeho zastavením z dôvodu, že skutok nebol trestným činom.

23. Výška nemajetkovej ujmy je tak v danom prípade odrazom závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k jej vzniku došlo. Trestné stíhanie predstavovalo značný zásah do osobnostných práv žalobkyne, ktorá bola; dovtedy ako bezúhonná osoba; vystavovaná počas celej doby trestného stíhania vyšetrovacím úkonom orgánov činných v trestnom konaní. Negatívne následky spojené s trestným stíhaním by tak pociťoval ako závažnú ujmu každý na jej mieste a v jej postavení.

24. Z hľadiska primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy; resp. jej ustálenia v rámci rozpätia ohraničovaného zdola najnižšou jednotkou aktuálnej tuzemskej meny (0,01 eur, čiže jedným eurocentom) a zhora práve sumou 10.000 eur prisúdenou súdom prvej inštancie, môže byť smerodajným vodítkom aj rozhodnutie súdu v inej skutkovo porovnateľnej veci, nakoľko výška priznaného peňažného zadosťučinenia v obdobných prípadoch by sa nemala výrazne odlišovať. Odvolaciu súdu však nie je známe žiadne rozhodnutie v obdobne prejednávanej veci. Na porovnanie odvolací súd poukazuje na to, že sumu 620 eur mesačne nepovažoval ústavný súd za neprimeranú za odškodnenie trestného stíhania vo veci, v ktorej boli preukázané v súvislosti s trestným stíhaním negatívne následky v rodinnom živote poškodeného (rozpad rodiny a manželstva), v jeho zdravotnom stave (srdcový kolaps a PN) a v sťaženom pracovnom uplatnení (nález č.k. III. ÚS 754/2016-42). V inej veci (nález č.k. II. ÚS 568/2017-42) sa ústavný súd vyjadril, že náhrada vo výške 5.000 eur za nedôvodné trestné stíhanie v trvaní 7 rokov sa javí celkom neprimeraná a nedostatočná, a že ani prípadná kriminálna minulosť obvineného neznamená, že by nedôvodné trestné stíhanie nebolo závažným zásahom do jeho osobnostných práv. Napokon aj vyššie uvedený odkaz odvolacieho súdu na zákon č. 215/2006 Z.z. možno podporne použiť z hľadiska proporcionality pri určovaní výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy.

25. Pokiaľ dovolací súd skonštatoval potrebu nového vysporiadania sa odvolacím súdom s otázkou konania v tomto odvolacom konaní za štát, odvolací súd poukazuje na závery dovolacieho súdu v jeho uznesení sp.zn. 7 Cdo 24/2017 zo dňa 04.04.2018, ktorý vo vzťahu dovolacej námietke žalovaného; že došlo k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v dôsledku postupu súdu (odvolacieho i prvej inštancie), ktorý ako s reprezentantom štátu konal s takým štátnym orgánom, s ktorým konať nemal (s ministerstvom vnútra) a naopak v rovnakej pozícii nekonal s iným štátnym orgánom, s ktorým naopak konať mal (tu s generálnou prokuratúrou), okrem toho však i podobou odôvodnení rozhodnutí oboch nižších súdov, ktorými nebola poskytnutá dostatočná (uspokojivá) odpoveď na otázku oprávnenia (povinnosti) konať za štát po legislatívnej korekcii príslušného ustanovenia zodpovednostného zákona; uviedol, že ani jedno z týchto tvrdení neobstojí. Dovolací súd v bode 15 a 16 odôvodnenia svojho uznesenia uviedol, že otázka výkladu ustanovenia § 4 ods. 1 ZoZŠ v znení zákona č. 412/2012 Z.z. bola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v prejednávanej veci spornou a hoci už pred rozhodnutím odvolacieho súdu (v decembri 2015) občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo na zverejnenie ako rozhodnutie zásadného

významu jedno z rozhodnutí uvádzaných na podporu argumentácie dovolateľky z prejednávanej veci (rozsudok NS zo 14. októbra 2015 sp. zn. 8Cdo 289/2014, publikovaný ako R 6/2016), šlo tu o rozhodnutie, ktoré odvolaciemu súdu v prejednávanej veci nemuselo byť známym, najmä však postup s ním nesúladi by znaky postupu odnímajúceho účastníkom možnosť konať pred súdom (tu na ujmu štátu v pozícii iniciátora dovolacieho konania) mohol vykazovať len vtedy, ak by štátnemu orgánu majúcemu za štát konať (a v pozícii žalovaného štát proti požiadavkám zo žaloby brániť) bolo v takejto jeho aktivite bránené a zároveň orgán, s ktorým sa konalo, by fakticky za štát nekonal (čím tu treba rozumieť situáciu, v ktorej by sa orgán reprezentujúci štát proti požiadavkám žalujúceho subjektu buď nebránil vôbec, alebo by tak činil len formálne, takto ale napomáhajúc víťazstvu procesného súperu štátu v spore). O takto zadefinovanú situáciu ale v prejednávanej veci nešlo, keď spoločným prvkom obrany štátu v nej ministerstvom vnútra a obrany štátu generálnou prokuratúrou vo veci NS sp. zn. 8Cdo 289/2014 bola okrem aktívneho vystupovania oboch uvádzaných reprezentantov štátu a nesúhlasu oboch s požiadavkami žalujúcich subjektov tiež snaha oboch konajúcich subjektov uchrániť sa pred povinnosťou štát reprezentovať a takúto povinnosť preniesť na druhý z orgánov prichádzajúcich tu do úvahy (s ktorou snahou - ako vyplýva z už spomínaného publikovaného rozhodnutia - neuspela generálna prokuratúra a z logiky veci tu plynie, že pravdu musí mať ministerstvo vnútra). Odhliadajúc na tomto mieste od nesporne legitímnej požiadavky, aby štátne orgány pri obhajovaní záujmov štátu podľa možnosti konali v zhode, hľadisku úspechu štátu v spore prispôbili aj svoje procesné aktivity a takto na jednej strane dokázali eliminovať riziko reprezentácie štátu v konaní nesprávnym (na to nepovolaným) štátnym orgánom, na strane druhej však dokázali prispieť k vecnému vyriešeniu predmetu sporu bez uchýľovania sa (ako k ťažiskovým) k námietkam procesnej povahy, potom všetky vyššie zmieňované komponenty procesnej obrany žalovanej v prejednávanej veci by za jej procesnú pasivitu označiť šlo len veľmi ťažko. Ak navyše štát na svojich procesných právach nezapojením do konania generálnej prokuratúry neutrpel a z ničoho nešlo vyvodiť, žeby jeho obrana v opačnom prípade mohla byť účinnejšou, o odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom postupom ktoréhokoľvek z nižších súdov nešlo.

26. Vzhľadom na uvedené závery dovolacieho súdu, z ktorých vyplýva, že dovolanie žalovaného v otázke konania za štát nebolo dovolacím súdom posúdené ako dôvodné, odvolací súd nemal dôvod vysporiadať sa s otázkou konania v tomto odvolacom konaní za štát inak, ako sa vysporiadal s touto otázkou vo svojom predchádzajúcom, t.j. dovolacím súdom (z iných dôvodov) zrušenom, rozsudku.

27. So zreteľom na vyššie uvedené neuznal odvolací súd opodstatnenosť dôvodov, na ktoré poukazoval žalovaný vo svojom odvolaní, a stotožňujúc sa s vykonaným dokazovaním, so zisteným skutkovým stavom a so skutkovými závermi z neho vyvedenými súdom prvej inštancie, ako aj s jeho právnym posúdením veci, rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bolo žalobe vyhovené, t.j. vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).